

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат: мр Милош Зубац

Тема: ПОЕТИКА ДУШКА ТРИФУНОВИЋА

(Свака рубрика мора бити попуњена)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	
1.	Датум и орган који је именовео комисију Наставно-научно веће Фиозофског факултета у Новом Саду на седници одржаној 9. децембра 2011. године, именовало је Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације мр Милоша Зупца под насловом ПОЕТИКА ДУШКА ТРИФУНОВИЋА.
2.	Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: Др Никола Страјнић, ред. проф. за ужу научну област Светска и компаративна књижевност са торијом књижевности, ментор, изабран новембра 1996. године. Др Драган Станић, ванред. проф. за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности изабран у мају 2009 и Др Младен Шукало, ред. проф. за ужу научну област Теорија књижевности – Компаративна књижевност, Филолошки факултет Бања Лука, изабран 25. 2. 2009.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
1.	Име, име једног родитеља, презиме: Милош Перо Зубац
2.	Датум рођења, општина, република: 10. 02. 1976, Нови Сад, Србија
3.	Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 22. 11. 2006. године, Филозофски факултет у Новом Саду, МОЛИТВА У ПЕСНИЧКОМ ПАЛИМПСЕСТУ ДЕСАНКЕ МАКСИМОВИЋ
4.	Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Српска књижевност
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
ПОЕТИКА ДУШКА ТРИФУНОВИЋА	

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл. Приступне шифре, 6-11, I Уводне напомене: усамљеник у свету верника и вероломника 12-24, II Заснивање личне митологије: „Не сећам се својих ранијих живота али овај ће да упамте многи“, 25-53, III Мајстор-маг и судбински дечази у мајсторату, 54-62, IV Тумач тираније у шок-соби, 63-88, V Музика: „Моћно средство за јединство неписмених“, 89-100, VI Од игле до локомотиве, 101-115, VII Секондо и сибилска реч, 116-129, VIII Велико спремање: „Знам и ја неке свете речи али шта ћу сада с њима“, 130-152, IX Поетика и дијалектика једног мита, 153-164, X Закључак: више велике поезије него великих песама?, 165-169, Извори, 170-179, Post scriptum: ПОКРЕТНИ РАДАР ИНТЕРКОП (избор из рукописне заоставштине Душка Трифуновића), 180-199.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом сегменту своје докторске дисертације под насловом **ПОЕТИКА ДУШКА ТРИФУНОВИЋА** кандидат мр Милош Зубац расправља о средишњем појму свога рада, појму *поетика*. При томе ослања се на Аристотелово одређење поетике чије значење је амбивалентно и односи се, с једне стране, на саму песничку уметност, а с друге на дисциплину која се њоме бави. Али кандидат не испушта из вида ни мишљење Цветана Тодорова о овом појму којим се обухвата свака унутрашња теорија књижевности, избор одређених могућности у књижевном стваралаштву појединог аутора, те успостављање нормативних кодова у погледу одређених епоха и жанрова. До тих одређења могуће је доћи или дескрипцијом, или интерпретацијом, или комбинацијом. Кандидат се опредељује за последња два модела.

Приступ. Кандидат Милош Зубац у својој докторској дисертацији полази од тезе да предмет који обрађује и приступ и методе морају бити усклађени. Тај предмет у овом случају, то јест Душко Трифуновић и његово песништво, овде се, на самом почетку, одређује овако: „Душко Трифуновић је претежније био велика личност поезије српског језика него што је био велики песник.“ (стр. 9) У случају овог песника, његова поетика је органски прожета са његовом животном личношћу, па се у складу с тим овде и опредељује за одговарајуће методе: интерпретативна, дескриптивна и биографска.

У **Уводним напоменама** кандидат расправља о месту Душка Трифуновића у новијој српској и регионалној босанско-херцеговачкој књижевности, као и о рецепцији песниковог дела од стране критике. С тим у вези он истиче да о тим питањима још не постоји дефинитиван суд и да је дело Душка Трифуновића у различитим периодима прихваћано на различите начине: од готово еуфоричног позитивног односа према њему, до оспоравања. Затим, о Трифуновићу још не постоји целовита научна студија, па ни опсежнији огледи. Највише је есеја које су, углавном, писали други песници и нешто мање критичари. Па ипак, и из тога могу да се ишчитају, колико-толико, јасни судови о Трифуновићевом делу и његовом месту, као они које су дали Бранко Миљковић, Стефан Тонтић, Перо Зубац, Рајко Петров Ного или Светозар Кољевић, Бранко Милановић, Никола Кољевић. Тако неки критичари (Рајко Петров Ного) сматрају „да је Трифуновићева поезија заправо херметична“ (стр. 18), Ведад Спахић говори о Трифуновићу као „родоначелнику босанскохерцеговачког *веризма*“ (стр. 19) итд. У сваком случају, кандидат сматра да је Трифуновићево дело још недовољно истражено и да тек предстоје дефинитивни и ваљани судови о њему.

У наредној целини докторске дисертације расправља се о Трифуновићевим књигама песама *Златни куришум*, *Бабово рђава баштина* и *Јетка приповетке*. У њима кандидат открива песничково заснивање мита, који је сам изградио животом и песничком имагинацијом и који је претежнији него поезија коју је писао. Та кандидатова теза ослања се на мишљење Светозара Кољевића да код Душка Трифуновића „има много више велике поезије него великих песама“ (стр. 29). Кандидатова размишљања даље су усмерена према Трифуновићевом „магијском реализму или – приближније речено – размађијаном магијском реализму“ (стр. 38), па после према Трифуновићевим песничким додирима са Момчилом Настасијевићем, Изетом Сарајлићем, Бранком Миљковићем, а посебно са текстовима стећака и поезијом Мака Диздара. Па ипак, кандидат, поред тога, истиче „самосвојан песнички говор Душка Трифуновића“ (стр. 49).

Мајстор-маг и судбоноски дечази у мајсторату део је докторске дисертације Милоша Зупца у коме је реч о естрадизацији поезије у тадашњој Босни и Херцеговини и улози Душка Трифуновића у њој. Оно што је, с тим у вези, неспорно јесте то да је Трифуновић формирао око себе песнички круг који је био везан и уз естраду. Међутим, Зубац не везује Трифуновићев естрадни ангажман уз тада актуални друштвено-политички ангажман поезије, већ уз песничково виђење могућности да се поезији гласном артикулацијом на рециталима и фестивалима поврати изгубљени јавни магијски значај. „У песничким маратонима и фестивалима Трифуновић је наслутио могућност за оживљавање карневалских елемената који су били карактеристични за епоху ренесансе“ (стр. 59).

Четврти део Докторске дисертације Милоша Зупца доноси расправу о две Трифуновићеве превратничке књиге, *Тумач тираније* и, посебно, *Шок-соба*. У тим књигама мало је остало од старих мотива магијског света и средњовековног мизансцена из претходних књига. Језик тих књига ослоњен на народно певање и богатство матерњег језика уступио је место бирократском, правно-административном, конферецијашком језику садашњице, а заоштриле су се и полемичке стрелице којима је песник бранио сопствени интегритет. После пописа и описа предметности у књигама, кандидат, поред осталог, указује на Трифуновићеве извесне интертекстуалне везе у овим књигама са М. Црњанским, С. Винавером, Р. Петровићем, А. Вучом, па С. Пандуровићем. С друге стране, много је тога, наводи кандидат, у ове две књиге, а посебно у књизи *Шок-соба*, сасвим личног – од успомена из детињства до биографских реминисценција и размишљања о себи и свету који га окружује.

О естрадизацији песничке речи и описмењавању културе, проблему примењене поезије, те подешавању критеријума између уметности и заната реч је у делу докторске дисертације који следи. Наиме, након *Шок-собе* Трифуновић се окренуо писању песама за компоновање и естрадно извођење на сцени, што је прилично изненадило књижевне критичаре који су делом заћутали, а делом тај песников заокрет осуђивали. Али било је и оних критичара који су покушавали да пронађу разлоге за то (Радован Вучковић). Сам кандидат указује на чињеницу да је песник био свестан да за поезију која се пева важе посебни критеријуми и да се у тим његовим песмама изгубила слободна стиховна форма и загонетност лирске фразе. Али Милош Зубац као да се слаже са Стеваном Тонтићем који каже да и у тим песмама песник често остаје на висини озбиљне поезије. После расправљања о „естрадним песмама“ Душка Трифуновића кандидат је зачео нову тему: песме за најмлађе. И та поезија била је стимулирана медијским потребама а прва Трифуновићева књига за децу била је књига прича *Деца сама код куће*. Након ње следи *Од игле до локомотиве*, песме које представљају неку врсту енциклопедијског појмовника написаног најчешће у катренима и терцинама. Слично је и са књигом *Шарена лажа*. Том делу песниковог опуса кандидат придружује и ТВ емисију *Шта деца знају о завичају*, у којој је Трифуновић, поред тога што је био писац, био и водитељ. Једном речју, Душко Трифуновић, иако је невољко писао све ове текстове, ипак заузима значајно место у нашој књижевности за децу.

Као што је учинио искорак са поезијом писаном за естраду и поезијом писаном за децу, Душко Трифуновић је учинио искорак и са романом *Казнени простор* (1987). Искорак се односи првенствено на жанр, а у суштини реч је о прилично успелој транспозицији Трифуновићевих познатих тематских и мотивских константи у један другачији, наративни оквир. Кандидат сматра да је реч о романсијерској уметности „довољно трајне вредности и пристојног аутопоетичког покрића“ (116). У овом поглављу он још посебно указује на поему *Tempo secondo* као Трифуновићев песнички однос према сликарству, јер је ту опевао оно што је сликао сарајевски сликар Мерсад Бербер, док је књига *Слободни пад* већ наговештај времена које ће ускоро доћи. У стилском и језичком, те у поетичком смислу, она не доноси битне новине.

Конечно, у VIII поглављу које следи, кандидат мр Милош Зубац говори најпре о „великом спремању“ Душка Трифуновића, да се још посвршава у Сарајеву што може да се сврши. То се, пре свега, односи на дела која је ту требало да се објаве, а која су сада везана уз прошлост: о Вучедолској голубици, о Кулину-бану и о одбрани града Неума. Онда кандидат расправља о Трифуновићевом избегличком периоду у коме је песник „препакиравао“ неке своје раније књиге, радио на поезији за децу, писао романе *Давно и далеко* и *Гола сеча*, те збирку љубавних песама *Велико спремање*. Део онога пак што је остало необјављено, кандидат је из заоставштине приложио уз дисертацију.

Пре закључка, кандидат у IX поглављу, расправља још о митотворној свести Душка Трифуновића, о парадигмама и дијалектичкој формули песниковог мита, о Трифуновићевом превладавању „равнодушности света“, те о иронији као поетичкој константи и крајњем уточишту. А у закључку који нема карактер простог сабирања раније реченог, већ који се показује у квалитету самог закључивања, реч је о објективном сагледавању вредности и значаја песништва Душка Трифуновића у новијој српској књижевности. Ту кандидат, најједноставније речено, износи став који је износио и раније у дисертацији и образлагао га, да у делу Душка Трифуновића има много велике поезије, а мало великих песама.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији :

Ова дисертација рађена је по старом програму.

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА	
<p>Докторска дисертација мр Милоша Зупца под насловом ПОЕТИКА ДУШКА ТРИФУНОВИЋА ношена је идејом да се расветли књижевно дело Душка Трифуновића и одреди његово место у новијој српској књижевности. Да би то урадио, кандидат је темељито изучио потребну теоријску и стручну литературу, као и дело Душка Трифуновића. Уз то, имао је на увид и дело књижевне рукописне заоставштине овога писца. Методе које је користио потпуно су примерене делу које је изучавао, па су и резултати прецизни и тачни и имају вредносни карактер: мр Милош Зубац је показао да је ту Душко Трифуновић несумњиво значајан песник, али да његово дело не досеже саме врхове српске поезије. Докторска дисертација мр Милоша Зупца представља заокружено и целовито, научно утемељено дело чији резултати су значајни за нашу науку о књижевности.</p>	
VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА	
<p>НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.</p> <p>Кандидат је у својој докторској дисертацији показао изузетно велик интерес и разумевање проблематике којом се бавио, као и литературе која му је била потребна за артикулисање и извођење рада. Треба посебно истаћи кандидату вештину и лепоту тумачења феномена којим се бавио. Заснована на врло јасним и прецизним методолошким основама, докторска дисертација мр Милоша Зупца представља рад који ће бити незаобилазан како у даљем изучавању песничтва Душка Трифуновића, тако и модерне српске поезије уопште.</p>	
IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
<p>НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.</p>	
1.	Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Докторска дисертација мр Милоша Зупца, написана је у складу са образложењем наведеним у пријави теме.
2.	Да ли дисертација садржи све битне елементе Дисертација садржи све битне елементе које мора да има један овакав рад.
3.	По чему је дисертација оригиналан допринос науци Докторска дисертација мр Милоша Зупца представља оригиналан рад по неколико основа: по проблематици коју је кандидат решавао, по начину на који је то урадио, по литератури коју је користио и надасве по дубоком разумевању не само дела којим се бавио него и поезије и књижевности уопште.
4.	Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Недостаци ове докторске дисертације нису суштински, већ више техничке и језичке природе и они се лако могу отклонити пре штампања рада.
X ПРЕДЛОГ:	
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:	
-	да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана Комисија за оцену и одбрану предлаже Наставно- научном већу Филозофског факултета у Новом Саду да прихвати овај извештај и кандидату мр Милошу Зупцу одобри одбрану докторске дисертације под насловом ПОЕТИКА ДУШКА ТРИФУНОВИЋА.
-	да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни, односно измени) или
-	да се докторска дисертација одбија
-	

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Никола Страјнић, ред. проф. ментор

др Драган Станић, ванред. проф.

др Младен Шукало, ред. проф.

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.